

Sygn. akt II PK 155/12

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSA Magdalena Tymińska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. S.
przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.
o odszkodowanie, skapitalizowane odsetki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 stycznia 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 29 listopada 2011 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 2 czerwca 2011 r. zasądził od P. S.A. na rzecz M. S. tytułem odszkodowania w związku z niezgodnym z prawem rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia

kwotę 41.454,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty; w pozostałym zakresie postępowanie umorzył; zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 13.818,32 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 24 czerwca 2009 r. powód zawarł z P. E. S.A. umowę o pracę na stanowisku prezesa zarządu. W umowie strony wskazały, że jest ona zawarta na czas pełnienia przez powoda funkcji prezesa zarządu, tj. od 1 sierpnia 2009 r. do dnia odbycia walnego zgromadzenia akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie zarządu za rok obrotowy, będący ostatnim rokiem kadencji. Strony zastrzegły jednocześnie, iż w przypadku powołania powoda na kolejną kadencję umowa ulegnie automatycznemu przedłużeniu do czasu odbycia walnego zgromadzenia akcjonariuszy zatwierdzającego sprawozdanie zarządu za rok obrotowy będący ostatnim rokiem nowej kadencji. W § 6 umowy strony przewidziały możliwość odwołania powoda w każdym czasie z zajmowanej funkcji z ważnych powodów. Zastrzeżono również, iż odwołanie powoda z funkcji prezesa urzędu równoznaczne jest z wypowiedzeniem umowy. Strony określiły 3 - miesięczny okres wypowiedzenia. W 2010 r. powód uczestniczył w pracach zmierzających do połączenia P. E. z P. S.A. W dniu 13 października 2011 r. zapadła decyzja, iż przejęcie P. E. S.A. przez pozwaną nastąpi z końcem roku. Zgodnie z harmonogramem przejęcia z dniem 1 stycznia 2011 r. pracownicy mieli w trybie art. 23¹ k.p. stać się pracownikami pozwanej spółki. Powód w nowej spółce miał objąć stanowisko dyrektora jednego z departamentów. Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2011 r. P. E. S.A. została przejęta przez spółkę P. S.A. Pismem z dnia 31 grudnia 2010 r. powód zwrócił się do pozwanego o wskazanie mu obowiązków i zadań poczynwszy od 1 stycznia 2011 r. do końca trwania stosunku pracy lub zwolnienie go z obowiązku świadczenia pracy w tym okresie. W powyższym piśmie powód podniósł m.in, iż łączyła go z P. E. S.A. umowa o pracę zawarta na czas określony, zaś od 1 stycznia 2011 r. przestają działać organy P. E. S.A. w związku czym nie będzie pełnił funkcji prezesa zarządu. Umowa o pracę nie została ani wypowiedziana przez pracodawcę ani nie upłynął czas określony na jaki została zawarta. W dniu 3 stycznia 2011 r. powód ponownie zwrócił się na piśmie do pozwanego o podjęcie rozmów dotyczących zakończenia łączącego strony

stosunku pracy lub wskazania mu miejsca pracy i zakresu zadań. W odpowiedzi pozwany w piśmie z dnia 3 stycznia 2011 r. poinformował M. S., iż w związku połączeniem spółek i wykreśleniem z KRS P. E. S.A. umowa z powodem wygasła na podstawie art. 63 k.p. w związku z art. 493 k.s.h. Gdy powód przybył w tym dniu do spółki w celu świadczenia pracy, otrzymał od pozwanego świadectwo pracy, w którym jako przyczynę ustania stosunku pracy wskazano jego wygaśnięcie z dniem 31 grudnia 2010 r. - art. 63 k.p. w zw. art. 493 k.s.h. Wynagrodzenie powoda obliczone jak ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wynosiło 13.818,32 zł. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie. Sąd Rejonowy wskazał, iż w związku z przejściem P. E. S.A. przez pozwaną spółkę z dniem 1 stycznia 2011 r. dotychczasowi pracownicy P. E. S.A. (w tym powód) stali się z mocy prawa na podstawie art. 23¹ k.p. jej pracownikami. Sąd Rejonowy, powołując się na art. 63 k.p., podniósł, że przepis ten nie przewiduje wygaśnięcia stosunku pracy w związku ze zdarzeniem opisanym w art. 493 k.s.h. Brak zatem przesłanek do przyjęcia, że stosunek pracy powoda wygasł na tej podstawie z datą wykreślenia spółki z rejestru. Sąd Rejonowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., sygn. akt PKN 830/00, stanowiący, że likwidacja pracodawcy nie jest zdarzeniem powodującym wygaśnięcie umowy o pracę. Zakończenie stosunku pracy w tym przypadku wymaga rozwiązania umowy o pracę w sposób prawem przewidziany. Sąd Rejonowy uznał, że strony nie zawały umowy na czas wykonania określonej pracy ale umowę na czas określony z możliwością wcześniejszego wypowiedzenia. Tak więc okoliczność wykreślenia spółki z rejestru i zaprzestania istnienia jej organów, nie ma znaczenia dla sytuacji prawnej powoda. W świetle treści umowy łączącej strony, pozwalającej w każdym czasie odwołać powoda z zajmowanej funkcji, co skutkuje wypowiedzeniem umowy, nic nie stało na przeszkodzie, aby zważywszy na planowane przejście P. E. S.A. przez pozwaną spółkę, podjąć odpowiednie działania i „zsynchronizować je w czasie, z datą wykreślenia spółki z rejestru”. Stosownie bowiem do treści art. 30 § 3 i 4 k.p. oświadczenie każdej ze stron o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno nastąpić na piśmie. Pracodawca w takim oświadczeniu powinien wskazać przyczynę uzasadniającą rozwiązanie umowy. W

okolicznościach niniejszej sprawy należy stwierdzić, że pozwany nie składając powodowi na piśmie oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę oraz nie podając przyczyn takiej decyzji, naruszył w/w przepisy Kodeksu pracy. Takie działanie pracodawcy, choć niewątpliwie naruszające przepisy o rozwiązywaniu umowy o pracę, jest skuteczne i spowodowało rozwiązanie umowy łączącej strony. Zważywszy zaś, że pozwany, dokonując powyższej czynności nie zachował okresu wypowiedzenia umowy, słusznie w ocenie Sądu Rejonowego przyjął pełnomocnik powoda, że do rozwiązania umowy o pracę łączącej strony doszło w istocie bez wypowiedzenia i podstawę roszczenia powoda stanowi art. 59 k.p. Odszkodowanie przysługuje w wysokości określonej w art. 58 k.p., tj. w wysokości wynagrodzenia za czas, do którego umowa miała trwać, nie więcej jednak niż za 3 miesiące. W ocenie Sądu Rejonowego wysokość odszkodowania należnego powodowi odpowiadać winna wysokości wynagrodzenia za 3 miesiące albowiem taki okres wypowiedzenia strony przewidziały w umowie o pracę. Z tych względów Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda odszkodowanie z odsetkami ustawowymi od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 r. oddalił apelację strony pozwanej; zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Zdaniem Sądu drugiej instancji, Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał, iż strony łączyła umowa o pracę na czas określony. W świetle art. 63 k.p. oraz art. 493 k.s.h. brak jest podstaw do uznania, iż stosunek pracy łączący strony wygaś. Konieczne było wypowiedzenie umowy celem jej rozwiązania zgodnie z prawem. W niniejszej sprawie nie był kwestionowany fakt przejęcia P. E. S.A. przez pozwanego. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż pozwany stał się również na podstawie art. 23¹ § 1 k.p. pracodawcą powoda. Przepisy art. 369 § 4 i 5, art. 370, art. 492 i art. 493 k.s.h. nie dają podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy wygaś na podstawie w/w przepisów w związku z art. 63 k.p. Sąd drugiej instancji podniósł, że zgodnie z art. 369 § 1 k.s.h. członek zarządu może być odwołany w każdym czasie. Nie pozbawia go to roszczeń ze stosunku pracy. Stwierdził także, że odwołanie z zarządu czy też wygaśnienie

mandatu członka zarządu nie powoduje samo w sobie ustania stosunku zatrudnienia, chyba że są stosowne zapisy w umowie. Sąd Okręgowy uznał, że przedmiotowa umowa o pracę jest umowa na czas określony, na co wskazuje zapis terminu, do którego ta umowa miała trwać – „do dnia odbycia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu za rok obrotowy, będącym ostatnim rokiem kadencji” a ponadto – możliwość wypowiedzenia tej umowy, co jest niemożliwe w przypadku umowy zawartej na czas wykonania określonej pracy. Sąd Okręgowy podkreślił, że należy oddzielić kwestię stosunku pracy łączącego strony od stosunku korporacyjnego i ocenić go wedle przepisów kodeksu pracy. Podstawy uznania, że stosunek pracy wygaśnięcie nie mogą stanowić przepisy art. 492 i art. 493 k.s.h., gdyż nie dotyczą kwestii pracowniczych. Sankcja w postaci wygaśnięcia umowy o pracę powinna być wyraźnie określona w przepisach Kodeksu pracy lub jednoznacznie wynikać z przepisów szczególnych. Z powyższych względów Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował przepisy art. 30 § 3 i 4 k.p. oraz art. 58 k.p. i art. 59 k.p., uznając iż brak wypowiedzenia powodowi umowy o pracę skutkuje wadliwością rozwiązania stosunku pracy i w konsekwencji koniecznością wypłaty powodowi stosownego odszkodowania. Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów co do naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., uznając, że treść umowy o pracę nie budzi wątpliwości. W ocenie Sądu Okręgowego, zarzut apelacji naruszenia art. 8 k.p. nie poddaje się kontroli albowiem strona pozwana nie wskazała na czym polega sprzeczność z zasadami współżycia społecznego i jakie zasady współżycia społecznego zostały naruszone. Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut naruszenia art. 131 k.p.c. w związku z art. 132 k.p.c. oraz art. 132 k.p.c. i art. 193 § 1 k.p.c. poprzez nedoręczenie pisma procesowego z dnia 4 lutego 2011 r. W piśmie tym bowiem powód rozszerzył powództwo, wnosząc o sprostowanie świadectwa pracy. Rzeczywiście nie zostało ono doręczone stronie przeciwnej, jednakże na rozprawie w dniu 2 czerwca 2011 r., na której obecny był pełnomocnik pozwanego, roszczenie o sprostowanie świadectwa pracy zostało wyłączone do odrębnego rozpoznania. Ponadto pełnomocnik pozwanego nie złożył w tym zakresie żadnych zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. Z powyższych względów Sąd drugiej instancji na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił

apelację jako niezasadną. Orzeczenie o kosztach Sąd Okręgowy oparł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 22⁵ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2010 r., Nr 10, poz. 65 ze zm.) i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Sąd Okręgowy podniósł, że w niniejszej sprawie strona powodowa żądała zasądzenia na swoją rzecz kosztów zastępstwa prawnego w wysokości wynikającej z faktur VAT złożonych do akt sprawy. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury sąd za podstawę ustalenia wynagrodzenia pełnomocnika powinien przyjmować kwotę umówioną z klientem, w granicach stawek określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. Sąd Okręgowym w niniejszej sprawie, uwzględnił wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego do kwoty nieprzekraczającej sześciokrotnie stawki minimalnej (§ 2 ust. 2), uznając, że nie ma podstaw aby odrywać wysokość opłaty należnej pełnomocnikowi od umowy łączącej radcę prawnego z klientem (uchwały SN z dnia 26 maja 1992 r., III CZP 38/92, niepubl.; z dnia 2 kwietnia 1993 r., III CZP 42/93, niepubl.; z dnia 5 października 1994 r., III CZP 125/94, OSNCP z 1995, z. 2, poz. 33).

W skardze kasacyjnej pozwana zaskarżyła powyższy wyrok w całości, opierając skargę kasacyjną na następujących podstawach: „1. naruszeniu przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.): 1) art. 378 § 1 w zw. z art. 368 § 1 pkt 2 i 3 i art. 382 k.p.c. poprzez nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji w zakresie zgłoszonych zarzutów; Sąd rozpoznając zgłoszone zarzuty rozpoznał tylko niektóre z nich, a te które rozpoznał, rozpatrzył pobieżnie bez wnikliwej analizy i odniesienia się do przedstawionej argumentacji; 2) art. 233 k.p.c. poprzez niedokonanie ustalenia związanego z określeniem terminu końcowego umowy o pracę powoda, w związku z połączeniem dwóch spółek kapitałowych, a w konsekwencji niemożliwości nastania ściśle określonego zdarzenia - odbycia walnego zgromadzenia akcjonariuszy zatwierdzającego sprawozdanie zarządu za ostatni rok obrotowy, będący ostatnim rokiem kadencji, a w konsekwencji braku ustalenia znaczenia

pojęcia „odwołanie” i jego wpływu na konieczność składania jakiegokolwiek oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o pracę podczas gdy, oświadczenie powinno być złożone tylko i wyłącznie w przypadku, gdyby doszło do odwołania powoda z funkcji członka zarządu, co nie miało miejsca w przedmiotowej sprawie. Dalszą konsekwencją przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów było bezpodstawne założenie, iż przepisy Kodeksu spółek handlowych nie mają znaczenia dla sytuacji prawnej powoda, a przejście zakładu pracy na nowego pracodawcę w trybie art. 23¹ k.p. spowodowało to, że pozwany powinien na nowo ukształtować warunki zatrudnienia powoda i synchronizować datę rozwiązania stosunku pracy z powodem z datą wpisu połączenia do rejestru KRS; 3) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 378 k.p.c. poprzez brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do przepisów art. 492 § 1 k.s.h., art. 493 § 1 i 2 k.s.h. w zw. z art. 369 § 4 i 5 k.s.h. i art. 370 § 1 k.s.h., co skutkowało błędną wykładnią § 1 ust. 1 i § 6 umowy o pracę powoda w świetle art. 65 k.c. w zw. z art. 300 k.p. i art. 30 § 1 pkt 4 i 5 k.p., a w konsekwencji doprowadziło do błędnych wniosków, iż przepisy kodeksu spółek handlowych nie mają zastosowania dla sytuacji prawnej powoda pomimo tego, iż był on członkiem zarządu zatrudnionym na podstawie umowy o pracę zawartej na czas wykonywania określonej funkcji (czas oznaczony) w zarządzie; takie ustalenia doprowadziły do ostatecznego wniosku, że pomimo połączenia – umowa miałaby trwać dalej a pozwany zobligowany był do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu – pomimo nadejścia terminu końcowego umowy o pracę, którym w zaistniałym stanie faktycznym był dzień połączenia; 4) art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 22⁵ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.) oraz w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349) poprzez zasądzenie kosztów z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości przewyższającej stawki określone w rozporządzeniu w przypadku, gdy nie zachodziły jakiegokolwiek szczególnie uzasadnione okoliczności mające wpływ na zwiększenie wynagrodzenia pełnomocnika. 2. naruszeniu prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) przez:

1) niewłaściwe zastosowanie art. 23¹ k.p. poprzez przyjęcie, iż powód od dnia 1 stycznia 2011 r. stał się pracownikiem pozwanego, który powinien na nowo ukształtować z nim warunki zatrudnienia, w przypadku gdy umowa zawarta była na czas pełnienia funkcji (czas określony) od dnia 1 sierpnia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. (dnia połączenia), a w konsekwencji przyjęciu przez Sąd, że wbrew art. 493 § 2 k.s.h. powód powinien synchronizować datę rozwiązania umowy z datą wykreślenia spółki z rejestru; takie ustalenia doprowadziły do błędnego założenia, że powód stał się pracownikiem pozwanego, pomimo tego, że umowa uległa przynajmniej rozwiązaniu, ponieważ ekspirował jej termin końcowy; 2) niewłaściwe zastosowanie art. 30 § 4 i 5 k.p. poprzez przyjęcie, że umowa powoda uległa rozwiązaniu bez zachowania okresu wypowiedzenia, a pozwany nie wywiązał się z obowiązku złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę, w przypadku gdy pozwany nie miał takiego obowiązku, ponieważ powód nie został odwołany (nie musiał być odwołany) z pełnionej funkcji, gdyż jego mandat i kadencja wygasły. Takie rozstrzygnięcie doprowadziło do nieuwzględnienia przepisu art. 30 § 1 pkt 4 lub 5 k.p. w zw. z art. 33 k.p.; 3) niewłaściwe zastosowanie art 58 k.p. i art. 59 k.p. poprzez zasądzenie odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia w przypadku gdy pozwany nie musiał składać żadnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę, ponieważ zgodnie z brzmieniem umowy, pracodawca był zobligowany do złożenia takiego oświadczenia tylko i wyłącznie w jednym przypadku odwołania pracownika z pełnionej funkcji członka zarządu; brak podstaw do zastosowania art. 58 i 59 k.p. wynikał również z tego, że termin końcowy umowy ekspirowania na skutek połączenia spółek dnia 31 grudnia 2011 r.; 4) niewłaściwe zastosowanie art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez nieuwzględnienie przy wykładni umowy o pracę zgodnego zamiaru stron oraz właściwego określenia znaczeń użytych zwrotów w umowie o pracę, wynikających z przepisów kodeksu spółek handlowych oraz przyjęciu, że w zaistniałym stanie faktycznym nie nastąpił termin końcowy umowy, co skutkowało rzekomym obowiązkiem złożenia oświadczenia woli o wypowiedzeniu, a w konsekwencji przyjęciu, iż po dacie połączenia umowa miałaby trwać, bez wskazania nawet w przybliżeniu zdarzenia warunkującego nastanie terminu końcowego, w przypadku gdy już nigdy nie mogło odbyć się walne

zgromadzenie akcjonariuszy P. E. S.A. zatwierdzające sprawozdanie Zarządu za ostatni rok obrotowy, będący ostatnim rokiem kadencji; 5) niewłaściwą wykładnię art. 63 k.p. w zw. z art. 493 § 1 k.s.h. i art. 492 oraz w zw. z art. 369 § 4 i 5 k.s.h. oraz art. 370 § 2 k.s.h. polegającą na przyjęciu, iż w zaistniałym stanie faktycznym pomimo wygaśnięcia mandatu i kadencji członka zarządu oraz określonej konstrukcji umowy o pracę w zakresie jej ram czasowych, nie jest możliwe wygaśnięcie umowy o pracę zawartej na czas pełnienia funkcji (czas określony), w przypadku połączenia dwóch spółek, a wszelkie wypadki wygaśnięcia umowy muszą bezwzględnie wynikać z przepisów prawa”. Konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej skarżąca uzasadniła tym, że w sprawie występują zagadnienia wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a mianowicie: „a) Czy zdarzenia prawne w sferze prawa handlowego wynikające m.in. z połączenia się dwóch spółek kapitałowych w trybie art. 492 k.s.h. i art. 493 k.s.h. mogą wpłynąć na zmianę terminu końcowego umowy o pracę zawartej na czas określony, który został wskazany przez jej strony jako: <<odbycie Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie zarządu za rok obrotowy, będącym ostatnim rokiem kadencji>>, w przypadku gdy nigdy on już nie nastanie; b) czy strony umowy o pracę zawartej na czas określony mogą ograniczyć możliwość złożenia wypowiedzenia tej umowy tylko do jednego przypadku, tj. odwołania członka zarządu z zajmowanej funkcji. Ponadto czy gdy termin końcowy umowy o pracę ekspirował będzie wcześniej z uwagi na połączenie spółek kapitałowych w trybie art. 493 § 1 k.s.h. i art. 492 k.s.h., konieczne jest składanie jakiegokolwiek oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy ograniczonej tylko do jednego przypadku wypowiedzenia - odwołania z funkcji członka zarządu; c) czy przepis art. 23¹ k.p. ma zastosowanie do członków zarządu spółki kapitałowej, których mandat i kadencja wygasły z dniem połączenia w trybie art. 493 § 1 k.s.h. i art. 492 k.s.h., a łącząca ich ze spółką umowa o pracę zawarta była na czas określony, w której termin końcowy został wskazany jako <<odbycie Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie zarządu za rok obrotowy, będącym ostatnim rokiem kadencji>>, w sytuacji gdy na nadejście tego terminu miało wpływ połączenie spółek; d) Czy w świetle art. 63 k.p. w zw. z art. 493 § 1 k.s.h. i art. 492 oraz w zw. z art. 369 § 4 i 5 k.s.h. oraz art. 370 § 2 k.s.h. możliwe jest wygaśnięcie

stosunku pracy, pomimo tego, że przepisy kodeksu spółek handlowych nie przewidują wprost takiego skutku, a ukształtowana pomiędzy stronami umowa na czas określony, w zakresie ram czasowych, pokrywa się z wygaśnięciem mandatu i kadencji członka zarządu”.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje oraz postępowanie kasacyjne.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Podniesiony przez skarżącą w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie poddaje się kontroli kasacyjnej. W myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być bowiem zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Przepis art. 398¹³ § 2 k.p.c. ponadto stanowi, że w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., który określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006/4/76; wyroki Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405; z 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170).

Nie jest również usprawiedliwiony zarzut naruszenia przepisów postępowania art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 1 pkt 1 i 3 w związku z art. 382 k.p.c. w sposób opisany w skardze. Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę w granicach zarzutów postawionych w apelacji czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, odnosząc się w sposób dostateczny do wszystkich istotnych

zarzutów apelacji naruszenia przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. oraz naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 23¹ k.p., art. 63 k.p. w związku z art. 493 § 1 i art. 492 k.s.h. w związku z art. 369 § 4 i 5 k.s.h., art. 370 § 2 k.s.h., art. 30 § 1 pkt 4 i 5 k.p., art. 58 k.p. i art. 59 k.p., art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. Należy podkreślić, że Sąd Okręgowy ocenił prawidłowość zastosowania przepisów prawa materialnego na podstawie określonego stanu faktycznego, który został ustalony w sprawie. Punktem wyjścia oceny prawnej tego Sądu było ustalenie faktyczne, że strony wiązała umowa o pracę na czas określony. Sąd Okręgowy słusznie uznał, że w okolicznościach faktycznych sprawy, kwestie sporne związane z przedmiotowym stosunkiem pracy należy przede wszystkim oceniać na gruncie przepisów Kodeksu pracy, gdyż to one mają decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Natomiast przepisy art. 492, art. 493, art. 369 § i art. 370 k.s.h., na które powołuje się pozwana nie mogą stanowić podstawy wygaśnięcia umowy o pracę w rozumieniu art. 63 k.p. Z tych względów, za nieuzasadniony należy uznać zarzut braku „wnikliwej analizy” przepisów art. 492, art. 493, art. 369 § i art. 370 k.s.h. w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Taka analiza była zbędna. Z podobnych względów, w ocenie Sądu Najwyższego, za nieusprawiedliwiony należy uznać zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 w związku z art. 378 k.p.c. w sposób wskazany w skardze kasacyjnej. Należy przede wszystkim podnieść, że z rozpoznania sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) nie wynika konieczność osobnego omawiania w uzasadnieniu orzeczenia przez Sąd drugiej instancji każdego z argumentów podniesionych w apelacji, lecz – konieczność sporządzenia uzasadnienia w sposób wskazujący, że zarzuty apelacji były rozważone przed wydaniem orzeczenia. Zdaniem Sądu Najwyższego, uzasadnienie Sądu Okręgowego zaskarżonego wyroku zawiera podstawę faktyczną rozstrzygnięcia i ocenę prawną sformułowane w stopniu, który sprawia, że wyrok ten nie uchyla się kontroli kasacyjnej w granicach określonych w art. 398¹³ k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 136/05, z dnia 23 lutego 2011 r., V CSK 250/10, z dnia 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10, niepubl.).

Sąd Najwyższy pragnie podkreślić, że rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach określonych art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c. Dlatego też tak istotne jest sformułowanie przez profesjonalnego pełnomocnika w sposób prawidłowy zarzutów jej podstawy (art. 398³ k.p.c.). Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie jest ponadto związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę rozstrzygnięcia (w szczególności istotnym ustaleniem, że strony wiązała umowa o pracę na czas określony a nie na czas wykonania określonej pracy), których skarżąca skutecznie nie podważyła zarówno w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., jak i w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. (brak zarzutu naruszenia art. 25 § 1 k.p.). Pozwana w zarzutach kasacyjnych sformułowanych w ramach pierwszej i drugiej podstawy nie kwestionuje ustalenia i oceny prawnej Sądu drugiej instancji co do rodzaju umowy o pracę (umowa na czas określony). Pozwana wprost nazywa umowę o pracę wiążącą strony umową na czas określony (umową na czas oznaczony) chociażby w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, także w przedstawionych Sądowi Najwyższemu zagadnieniach prawnych, które uważa za istotne w sprawie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i art. 398⁹ § 1 pkt 1,2 i 4 k.p.c.). Skarżąca kwestionuje w zasadzie ocenę Sądu drugiej instancji co do sposobu rozwiązania przedmiotowej umowy (przez pracodawcę bez wypowiedzenia), gdyż, zdaniem skarżącej, na skutek połączenia spółek z dniem 31 grudnia 2011 r. „umowa uległa przynajmniej rozwiązaniu, ponieważ ekspiował jej termin końcowy” lub umowa wygasła zgodnie z właściwą wykładnią art. 63 k.p. w związku z art. 493 § 1 i art. 492 oraz art. 369 § 4 i 5 oraz art. 370 § 1 k.s.h. Należy zauważyć, że skarżąca nie może się zdecydować czy Sąd Okręgowy naruszył pkt 4 czy pkt 5 § 1 art. 30 k.p., tymczasem przepisy te dotyczą dwóch osobnych rodzajów umowy o pracę i przewidują dwa odrębne tryby ich rozwiązania. Pierwszy dotyczy rozwiązania umowy o pracę na czas określony z upływem czasu, na który była zawarta, drugi – rozwiązania umowy o pracę na czas wykonywania określonej pracy z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania była zawarta.

Odnosząc się do zarzutów kasacyjnych naruszenia prawa materialnego, należy na wstępie stwierdzić, że z ustaleń faktycznych i ich kwalifikacji prawnej dokonanych przez Sąd drugiej instancji wynika, że strony wiązała umowa o pracę na czas określony (zawarta w dniu 24 czerwca 2009 r. przez powoda z P. E. S.A.,

przejętą przez pozwaną P. S.A. w ramach połączenia spółek), która została rozwiązana przez pracodawcę bez wypowiedzenia. W dniu 3 stycznia 2010 r. pozwany doręczył powodowi świadectwo pracy i pismo informujące, że umowa o pracę wygasła na podstawie art. 63 k.p. w związku z art. 493 k.s.h. w dniu 31 grudnia 2010 r. Według ustaleń faktycznych tego Sądu, wolą stron nawiązujących stosunek pracy w dniu 24 czerwca 2009 r. było zatrudnienie powoda na stanowisku prezesa zarządu na podstawie umowy o pracę na czas określony. Wynika to z treści postanowień tej umowy, a mianowicie: określenia terminu końcowego jej trwania zdarzeniem („do dnia odbycia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie Zarządu za rok obrotowy, będący ostatnim rokiem kadencji”), uzgodnienia prawa do trzymiesięcznego jej wypowiedzenia w wypadku odwołania powoda z funkcji prezesa zarządu. Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji w zakresie intencji (woli) stron co do zawarcie umowy o pracę na czas określony. Sąd Rejonowy podkreślił m.in., że powód w okresie całego zatrudnienia pozostawał w przekonaniu, że jest zatrudniony na podstawie umowy na czas określony a pracodawca P. E. S.A. tego nie kwestionował. Należy w tym miejscu podnieść, że ustalenie woli (celu, zamiaru) stron umowy w momencie jej zawierania stanowi element stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. i nie podlega kontroli kasacyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2012 r., II UK 93/11, LEX nr 1163333; z 3 lutego 2012 r., I UK 271/11, LEX nr 1169837, z 26 stycznia 2011 r., UK 281/10, LEX nr 786372). Zdaniem Sądu Najwyższego, za niezasadny należy zatem uznać zarzut kasacyjny naruszenia art. 65 § 2 k.c. w powiązaniu z zarzutem naruszenia przepisów postępowania art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 w związku z art. 378 k.p.c. w sposób w nim opisany. Skarżąca dąży bowiem w rzeczywistości do podważenia ustaleń faktycznych Sądów obu instancji w przedmiocie woli stron umowy co do jej rodzaju, wskazując, że dla tych ustaleń znaczenie decydujące ma wykładnia przepisów art. 492 § 1, art. 493 § 1 i 2 w związku z art. 369 § 4 i 5 oraz art. 370 § 1 k.s.h. Tak sformułowany zarzut jest całkowicie chybiony. Podobnie za nieusprawiedliwiony należy uznać zarzut postawiony w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. niewłaściwego zastosowania art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. przez „nieuwzględnienie przy

wykładni umowy o pracę zgodnego zamiaru stron oraz właściwego określenia znaczeń użytych zwrotów w umowie o pracę, wynikających z przepisów Kodeksu spółek handlowych oraz przyjęciu, że w zaistniałym stanie faktycznym nie nastąpił termin końcowy umowy (...). Otóż, należy podzielić ocenę Sądu Okręgowego, że w stanie faktycznym sprawy nieuzasadniony jest pogląd pozwanej, że umowa o pracę wygasła w dniu 31 grudnia 2010 r. w rozumieniu art. 63 k.p. w związku z art. 492 § 1, art. 493 § 1 i 2 w związku z art. 369 § 4 i 5 oraz art. 370 § 1 k.s.h. Zgodnie bowiem z art. 63 k.p. umowa o pracę wygasa w przypadkach określonych w Kodeksie pracy oraz w przepisach szczególnych. Sąd drugiej instancji słusznie wskazał, że wskazane przez skarżącą przepisy Kodeksu spółek handlowych takich przepisów szczególnych w rozumieniu art. 63 k.p. nie stanowią. Z tych względów za niezasadny należy zatem uznać także zarzut kasacyjny naruszenia art. 63 k.p. w związku z art. 492 § 1, art. 493 § 1 i 2 w związku z art. 369 § 4 i 5 oraz art. 370 § 1 k.s.h.

Pełnienie funkcji prezesa zarządu spółki prawa handlowego oraz stosunek pracy są niezależnymi stosunkami prawnymi. Mogą one być jednak z woli stron wzajemnie powiązane. Kodeks spółek handlowych w ogóle nie reguluje stosunku pracy, na podstawie którego może być wykonywane zatrudnienie członków zarządu spółek prawa handlowego. Jedynie dwa przepisy: art. 203 § 1 (Sp. z o.o.) i art. 370 § 1 k.s.h. (Spółka akcyjna) stanowią, że członek zarządu może być w każdej chwili odwołany, co jednak nie pozbawia go roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu. W istocie więc przepisy te odsyłają do odpowiednich unormowań prawa pracy. Członek zarządu może zatem nawiązać stosunek pracy ze spółką, w której zarządzie pełni funkcję na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, umowy o pracę na czas określony lub – na czas wykonania określonej pracy (art. 25 § 1 k.p.). Od rodzaju umowy o pracę zależy sposób jej rozwiązania (nie wygaśnięcia, gdyż to następuje z mocy prawa jedynie w przypadkach wskazanych w art. 63-67 k.p.). Sposoby rozwiązania umowy o pracę określa przepis art. 30 § 1 k.p. Dalsze przepisy kodeksu, a częściowo także ich wykładnia celowościowa, wskazują na to, do jakich rodzajów umów mają zastosowanie poszczególne sposoby rozwiązania umowy. W szczególności porozumienie stron i rozwiązanie bez wypowiedzenia odnosi się do

wszystkich rodzajów umów, upływ czasu do umów na czas określony, ukończenie pracy do umowy na czas wykonania określonej pracy, a wypowiedzenie - do umowy na czas nieokreślony i w pewnym zakresie - do umowy na czas określony. W stanie faktycznym sprawy wiążącym Sąd Najwyższy, pomiędzy powodem i P. E. S.A. (której następcą prawnym jest pozwana) istniała umowa o pracę na czas określony z zastrzeżeniem dopuszczalności jej trzymiesięcznego wypowiedzenia w wypadku odwołania powoda z funkcji w zarządzie.

Jak już wspomniano we wcześniejszych rozważaniach, związanie Sądu Najwyższego podstawami kasacji w rozumieniu art. 398¹³ § 1 k.p.c. oznacza, że sąd bada jedynie te zarzuty, które mieszczą się w przytoczonych podstawach i nie bierze pod rozwagę naruszenia przepisów niewskazanych przez skarżącego. W ocenie Sądu Najwyższego, nie jest uzasadniony zarzut kasacyjny naruszenia art. 30 § 4 i 5 k.p. Przepis art. 30 § 4 k.p. stanowi, że w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinna być wskazana przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy, a § 5 tego artykułu – że w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę lub jej rozwiązaniu bez wypowiedzenia powinno być zawarte pouczenie o przysługującym pracownikowi prawie odwołania do sądu pracy. W świetle brzmienia przepisu art. 30 § 5 k.p. zarzut jego naruszenia w okolicznościach sprawy jest nietrafny; nie ma bowiem żadnego znaczenia dla oceny zasadności skargi. Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia art. 30 § 4 k.p. – przez „niewłaściwe zastosowanie art. 30 § 4 i 5 k.p. poprzez przyjęcie, że umowa powoda uległa rozwiązaniu bez zachowania okresu wypowiedzenia, a pozwany nie wywiązał się z obowiązku złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę, w przypadku gdy pozwany nie miał takiego obowiązku, ponieważ powód nie został odwołany (nie musiał być odwołany) z pełnionej funkcji, gdyż jego mandat i kadencja wygasły. Takie rozstrzygnięcie doprowadziło do nieuwzględnienia przepisu art. 30 § 1 pkt 4 lub 5 k.p. w zw. z art. 33 k.p.” – należy uznać, że zarzut naruszenia prawa materialnego tak sformułowany jest chybiony. Przede wszystkim należy podnieść, że Sąd drugiej instancji podzielił ustalenie Sądu Rejonowego, że pozwana rozwiązała z powodem umowę o pracę na czas określony bez wypowiedzenia. Sądy słusznie uznały, że

tak należy ocenić doręczenie powodowi w dniu 3 stycznia 2011 r. świadectwa pracy. Zwłaszcza, że z okoliczności faktycznych wynika, że powodowi nie złożono oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę, oraz nie upłynął czas, na który była zawarta (nie nastąpił dzień odbycia walnego zgromadzenia akcjonariuszy zatwierdzający sprawozdanie zarządu za rok obrotowy, będący ostatnim rokiem kadencji). Umowa nie rozwiązała się z także z ukończeniem pracy, na którą została zawarta, gdyż nie była to umowa na czas wykonania określonej pracy. Zarzuty sformułowane w ramach dwóch podstaw kasacyjnych powyższego nie podważyły. Należy podkreślić, że Sądy obu instancji dopiero na podstawie tych okoliczności faktycznych oceniły kwestię zgodności z prawem przedmiotowego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, w szczególności pod względem formalnym. I wobec oczywistego naruszenia wymogów formalnych z art. 30 § 3 i 4 k.p. – niezachowanie formy pisemnej, brak wskazania przyczyny uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia – uznały, że doszło do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie (art. 56 k.p.). Podsumowując, z powyższych względów, tak sformułowany w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzut naruszenia art. 30 § 4 k.p. nie poddawał się ocenie kasacyjnej.

Sąd Najwyższy za nietrafny uznał ponadto zarzut niewłaściwego zastosowania art. 58 k.p. i art. 59 k.p. przez „zasądzenie odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia w przypadku, gdy pozwany nie musiał składać żadnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę, ponieważ zgodnie z brzmieniem umowy, pracodawca był zobligowany do złożenia takiego oświadczenia tylko i wyłącznie w jednym przypadku odwołania pracownika z pełnionej funkcji członka zarządu; brak podstaw do zastosowania art. 58 i 59 k.p. wynikał również z tego, że termin końcowy umowy ekspirowania (powinno być ekspirował) na skutek połączenia spółek dnia 31 grudnia 2011 r.”. Co do zarzutu naruszenia art. 59 k.p., to należy zauważyć, że powód nie dochodził przywrócenia do pracy i roszczenie to nie stanowiło przedmiotu uwzględnienia przez Sąd. Ponadto powyższe zarzuty skarżąca opiera na twierdzeniu, że termin końcowy umowy o pracę powoda upłynął (wygaś) w dniu 31 grudnia 2010 r. na skutek połączeniu spółek. Otóż, umowa o

pracę na czas określony, jaką była sporna umowa nie uległa rozwiązaniu z dniem 31 grudnia 2010 r. w związku z połączeniem spółek i wygaśnięcia w związku z tym mandatu członka zarządu (w spółce akcyjnej P. E. przejętej przez pozwaną). W spornej umowie o pracę na czas określony nie wskazano bowiem, że zajście takiego zdarzenia spowoduje rozwiązanie stosunku pracy. Ponadto, jak już wcześniej wspomniano, z uwagi na odrębność stosunku korporacyjnego i stosunku pracy, wygaśnięcie mandatu do sprawowania funkcji w zarządzie nie wiąże się z rozwiązaniem stosunku pracy z mocy prawa. Sposób rozwiązania umów o pracę określają odrębnie przepisy Kodeksu pracy. Bezsprzecznie z chwilą ustania funkcji w zarządzie spółki prawa handlowego rozwiązuje się umowa o pracę zawarta na czas wykonania określonej pracy (art. 25 § 1 k.p. w związku z art. 30 § 1 pkt 5 k.p.) Istnieje w tym zakresie ukształtowane orzecznictwo Sądu Najwyższego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 marca 2011 r., I UK 316/10, OSNP 2012, nr 9-10, poz. 124; z dnia 25 stycznia 2007 r., I PK 213/06; OSNP 2008 nr 5-6, poz. 63), które stanowi, że nie ma przeszkód prawnych dla związania czasu trwania umowy o pracę z pełnieniem funkcji w zarządzie. Umowy o pracę na czas wykonania określonej pracy - w odróżnieniu od umów na czas określony, w których wskazuje się dzień rozwiązania stosunku pracy (na tydzień, miesiąc, na czas trwania sezonu, np. artystycznego) - zawierane są na okresy, które kończą się z chwilą wykonania przewidzianych w tych umowach prac (robót). Kodeksowego pojęcia „czas wykonania określonej pracy” nie należy przy tym pojmować w sensie wynikowym (jak przy umowie o dzieło), lecz czynnościowym. Umowy o pracę zawierane na czas wykonania określonej pracy stanowią odrębny rodzaj umowy o pracę w rozumieniu art. 25 § 1 k.p., która rozwiązuje się z dniem wykonania pracy, dla której była zawarta (art. 30 § 1 pkt 5 k.p.), a wcześniej nie może zostać wypowiedziana. Umowa o pracę zawarta na czas pełnienia funkcji członka zarządu spółki handlowej, jeżeli przewidziano możliwość jej wcześniejszego wypowiedzenia, nie może być kwalifikowana jako umowa na czas wykonania określonej pracy (art. 25 § 1 zdanie pierwsze k.p.), chyba że strony niewątpliwie kierowały się zamiarem zawarcia takiej umowy, a z okoliczności wynika, iż bez postanowienia dotyczącego wypowiedzenia - które w tej sytuacji może zostać uznane za nieważne (art. 18 k.p.) - tego rodzaju umowa o pracę i tak przez strony zostałaby zawarta (art. 58 § 3 k.c.

w związku z art. 300 k.p.; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2009 r., I PK 182, OSNP 2010, nr 21-22, poz. 258, M.P.Pr. 2009, nr 10, 533-540). Uznanie, że doszło do nawiązania przez strony umowy o pracę na czas wykonywania funkcji prezesa zarządu spółki jako umowy na czas wykonania określonej pracy wymaga jednak dokonania określonych ustaleń faktycznych dotyczących woli tych stron.

W rozpoznawanej sprawie nie mamy jednak do czynienia z umową na czas wykonania określonej pracy. Ustalenia faktyczne sądów obu instancji co do woli stron stosunku pracy zawarcia umowy na czas określony oraz związane z tym kwalifikacje prawne są zgodne. Jak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, Kodeks pracy nie przewiduje możliwości wypowiedzania umów o pracę zawieranych na czas wykonania określonej pracy. Skoro zaś takie postanowienie zostało wprowadzone do treści przedmiotowej umowy o pracę, to wobec tego zasadniczo nie może być ona kwalifikowana jako umowa o pracę zawierana na czas wykonania określonej pracy.

Niezależnie od niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że umowa o pracę zawarta z prezesem zarządu spółki akcyjnej na czas pełnienia funkcji – do dnia odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie zarządu na rok obrotowy będący ostatnim rokiem kadencji – może być kwalifikowana jako umowa o pracę na czas wykonania określonej pracy (art. 25 § 1 k.p.). Zgodnie z art. 369 § 1 k.s.h. okres sprawowania funkcji przez członka zarządu nie może być dłuższy niż pięć lat (kadencja). Ponowne powołania tej samej osoby na członka zarządu są dopuszczalne na kadencje nie dłuższe niż pięć lat każda. Powołanie może nastąpić nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji członka zarządu. Zgodnie natomiast z art. 369 § 4 k.s.h. mandat członka zarządu wygasa najpóźniej z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu. Pojęcia mandatu i kadencji stanowią aspekty tego samego zjawiska, jakim jest pełnienie obowiązków i wykonywanie praw członka zarządu (zob. A. Kidyba (w:) Komentarz aktualizowany do art. 369 Kodeksu spółek handlowych, LEX/el., 2012). Stosunek pojęć „mandat” i „kadencja” powoduje, że nie ma powodu, aby przeciwstawiać sobie wskazane terminy. Zasadą jest, że mandat trwa tak długo, jak długo pełniona jest funkcja. Zakończenie pełnienia funkcji to okres zakończenia

mandatu. Termin upływu kadencji stanowi określony punkt odniesienia do obliczenia końca upoważnienia do pełnienia funkcji (w ramach mandatu). Może być tak, że w okresie po wygaśnięciu kadencji trwa nadal upoważnienie do pełnienia funkcji, a więc trwa mandat członka zarządu. Mandat jest wydłużany do czasu odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy pełnienia funkcji członków zarządu. Mandat członka zarządu wygasa najpóźniej z tym dniem.

Wracając do rozważań w przedmiocie zarzutu naruszenia art. 58 k.p., to należy podkreślić, że skarżąca nie kwestionuje samej wysokości zasądzonego odszkodowania (przyjętej przez Sąd Rejonowy i podzielonej przez Sąd Okręgowy). Niezależnie od tego należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy zasadnie nie zakwestionował przyznania powodowi na podstawie art. 58 k.p. odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia. Z ustaleń faktycznych wynika, że umowa na czas określony miała trwać do czasu odbycia walnego zgromadzenia akcjonariuszy zatwierdzającego sprawozdanie zarządu za rok obrotowy będący ostatnim rokiem kadencji. Bezspornie wskutek połączenia się spółek wskazane zdarzenie nie mogło nastąpić. Nic nie stało jednak na przeszkodzie, jak podniósł to Sąd pierwszej instancji, aby strony, z uwagi na zaistniałą sytuację w drodze porozumienia określiły termin końcowy trwania przedmiotowej umowy. Powód był gotowy na takie porozumienie. Rozmowy na ten temat uniemożliwiła pozwana rozwiązując z powodem umowę o pracę bez wypowiedzenia. Dodatkowo należy zauważyć, że według ustaleń Sądu pierwszej instancji przyjętych przez Sąd drugiej instancji, w trakcie trwania prac nad harmonogramem inkorporacji ustalono proces przejmowania pracowników P. E. S.A. w trybie art. 23¹ k.p. a – „Powód w nowej spółce miał objąć stanowisko dyrektora jednego z departamentów”. W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd pierwszej instancji (a za nim Sąd Okręgowy) słusznie pomocniczo przyjął, określając wysokość odszkodowania, że gdyby pracodawca zdecydowałby się w dniu 31 grudnia 2010 r. odwołać powoda z funkcji w zarządzie, to umowa o pracę mogłaby się rozwiązać zgodnie z jej postanowieniami najwcześniej po upływie trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Należy zauważyć ponadto, że pozwany nie podnosił w toku procesu, że powodowi upłynął okres kadencji, a zatem jego mandat miał trwać jedynie do najbliższego walnego

zgromadzenia akcjonariuszy P. E. S.A. zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia przez niego funkcji członka zarządu (2010 r.), które miało się odbyć - gdyby nie połączenie spółek - przed datą 31 marca 2011 r.

W okolicznościach faktycznych sprawy i w świetle powyższych rozważań za nieuzasadniony należy uznać zarzut naruszenia art. 23¹ k.p. Z okoliczności faktycznych sprawy wynika bowiem, że pozwany doręczył powodowi świadectwo pracy i pismo informujące o wygaśnięciu stosunku pracy w dniu 3 stycznia 2011 r. W tym zatem dniu pozwany złożył powodowi ze skutkiem prawnym oświadczenie woli o rozwiązaniu z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia (art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, że powód z dniem połączenia spółek (31 grudnia 2010 r.) stał się pracownikiem pozwanej (art. 23¹ § 1 k.p.).

Sąd Najwyższy za chybiony uznał również zarzut naruszenia art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 22⁵ ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2010 r., Nr 10, poz. 65 z późn. zm.) w związku z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.). Otóż, jak wynika ze sformułowania zarzutu i jego uzasadnienia skarżąca kwestionuje wysokość przyznanych powodowi przez Sąd Okręgowy kosztów zastępstwa procesowego zgodnie ze złożonym spisem kosztów wyłącznie przez pryzmat oceny nakładu pracy jego pełnomocnika. Skarżąca nie zarzuciła jednak przede wszystkim naruszenia istotnych w tym przypadku przepisów § 11 ust. 1 pkt 1 w związku z § 12 ust.1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.